

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

27.11.2024. Nr. 6-2/640

Uz 26.09.2024 6.2.2./2024-FIZ-684-2805

Valsts kancelejai
pasts@mk.gov.lv

Par normatīvā regulējuma pilnveidošanas nepieciešamību

Tiesībsargs ir saņēmis Valsts kancelejas vēstules (reģistrētas ar Nr. 1471 un Nr. 6-1/879), kurās atsaucoties uz [personas A] iesniegumiem, tiek lūgts sniegt vērtējumu, vai pašreizējais normatīvais regulējums pietiekami nodrošina politiski represēto personu, īpaši attiecībā uz medicīnisko rehabilitāciju, tiesību aizsardzību, un vai būtu nepieciešami papildu grozījumi vai uzlabojumi. Gadījumā, ja normatīvais regulējums ir nepilnīgs, tiesībsargam tiek lūgts sniegt ieteikumus par iespējamiem uzlabojumiem un precizējumiem, kas būtu veicami, lai nodrošinātu pilnvērtīgu politiski represēto personu tiesību aizsardzību, tostarp rehabilitācijas procesā, īpaši attiecībā par tiesu psihiatriskajā ekspertīzē uzstādītās diagnozes par saslimšanu ar psihisku slimību nenovērtēšanu. Papildus nosūtītajā vēstulē Valsts kanceleja lūdz tāpat izvērtēt morālās kompensācijas piešķiršanas iespējas un pamatotību, kā arī izvērtēt diagnozes anulēšanas procedūru nozīmi šajā situācijā, īpaši ievērojot [personas A] norādītās atsauces uz normatīvajiem aktiem un tiesiskās paļāvības principu.

No iesnieguma satura izriet, ka [persona A] norāda uz iespējamiem trūkumiem un nepilnībām normatīvajā regulējumā saistībā ar politiski represēto personu rehabilitēšanu ne tikai no juridiskā aspekta – rehabilitēt kā nelikumīgi represētu personu, bet arī no medicīniskā aspekta – anulēt PSRS režīma laikā noteikto un nepamatoti piemēroto garīga rakstura traucējumu diagnozi, kā arī piešķirt attiecīgu kompensāciju par morālām ciešanām, kas radušās diagnozes nenovērtēšanas dēļ.

[Persona A] iesniegumos ir uzsvēris iespējamās nepilnības normatīvajos aktos, kas pēc iesniedzēja domām kavē pilnvērtīgu šīs personu grupas tiesību aizsardzību.

Sniedzot vērtējumu Valsts kancelejai par normatīvā regulējuma par politiski represēto personu medicīniska rakstura rehabilitēšanu pilnveidošanas nepieciešamību, tiesībsargs ir vērtējis konkrētā jautājuma normatīvā regulējuma vēsturisko tapšanu un trūkumu pilnveidošanu laika posmā līdz 2024.gadam, kā arī konsultējies ar psihiatrijas jomas speciālistiem un prokuratūras pārstāvjiem.

Normatīvā regulējuma tapšana un pilnveidošana

1990.gada 3.augustā Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma likumu "Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju"¹, kura 1.pants noteica rehabilitēt visas personas, kuras, pamatojoties uz KPFSR kriminālkodeksu, represētas bez tiesu nolēmumiem, notiesātas vai pret kurām krimināllietas izbeigtas, pamatojoties uz nereabilitējošiem apstākļiem: [...] * par darbībām Latvijas teritorijā līdz KPFSR kriminālkodeksa ieviešanai 1940. gada 26. novembrī, kas saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu nebija atzītas par noziegumiem; * par darbībām, kas paredzētas likumā noteiktos KPFSR kriminālkodeksa pantos. Minētā likuma 4.pants noteica, ka šī likuma 1., 2. un 3. pantā norādītajos gadījumos rehabilitējamas arī visas personas, kurām **ar tiesas lēmumu piemēroti medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi.**

1990.gada 3.augustā tika pieņemts arī Augstākās Padomes lēmums "Par Latvijas Republikas likuma "Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju" spēkā stāšanās kārtību"², kura 2. un 3.punktā tika noteikts, ka likuma "Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju" izpilde tiek nodota: a) attiecībā uz personām, kuras represētas bez tiesu nolēmumiem vai pret kurām krimināllietas izbeigtas, pamatojoties uz nereabilitējošiem apstākļiem, — Latvijas Republikas ģenerālprokuroram; b) attiecībā uz personām, kuras represētas ar Latvijas PSR tautas tiesu spriedumiem, šā likuma 1. panta 3. punkta noteiktajos gadījumos, attiecīgo rajonu (pilsētu) tautas tiesām; c) attiecībā uz personām, kuras represētas citās tiesās, — Latvijas Republikas Augstākajai Tiesai; d) gadījumos, kad krimināllietas iznīcinātas vai nozaudētas vai arī persona, kas nav apmierināta ar rehabilitācijas atteikumu, norāda uz lietā nepatiesi atspoguļotiem apstākļiem, ģenerālprokurors organizē papildu pārbaudi un izlemj jautājumu par personas rehabilitāciju saskaņā ar likumu "Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju". Savukārt **visus gadījumus, kad personas bez tiesas lēmuma viņu politisko uzskatu vai rīcības dēļ nepamatoti ievietotas piespiedu ārstēšanai psihiatriskajās slimnīcās, tika uzdots izskatīt Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija izveidotai komisijai.**

---

¹ [Likums "Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju"](#)

² [Latvijas Republikas Augstākās padomes lēmums Par Latvijas Republikas likuma "Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju" spēkā stāšanās kārtību](#)

1992. gada 13. maijā normatīvais regulējums tika pilnveidots, un tika pieņemts likums “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu”³, kuru 1995.gada 27.aprīlī aizstāja likums “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem”⁴ (turpmāk – Likums), kura 2.panta pirmās daļas 2.punkts noteica, ka “par komunistiskā režīma politiski represētām personām atzīstami esošie un bijušie Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Somijas un Polijas pilsoņi un līdz 1940.gada 17.jūnijam Latvijā legāli iebraukušie un pastāvīgi dzīvojušie iedzīvotāji, kā arī šo personu pēcnācēji (izņemot personas, kas iebraukušas Latvijā saskaņā ar Latvijas un PSRS 1939.gada 5.oktobra Savstarpējās palīdzības paktu), latvieši un lībieši (līvi), kuri tika represēti Latvijas teritorijā vai ārpus tās, kā arī Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji, kuri pēc 1945.gada 8.maija tika represēti Latvijas teritorijā, ja viņi šā likuma 1.pantā minēto iemeslu dēļ laika posmā līdz 1991.gada 21.augustam [...] apcietināti, ieslodzīti cietumos, koncentrācijās, PSRS filtrācijās (pārbaudes) un labošanas darbu nometnēs **vai piespiedu kārtā ievietoti iestādēs, kur viņiem tika piemēroti medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi**”. Valsts morālās un tiesiskās garantijas visām politiski represētajām personām tika noteiktas Likuma 4. nodaļas 9. panta pirmajā daļā⁵ un 10. pantā⁶.

Līdz 2013.gadam normatīvais regulējums noteica personu loku, kuras būtu atzīstamas par nelikumīgi represētām, atbildīgās institūcijas par nelikumīgo represiju fakta konstatēšanu un personu rehabilitāciju, kā arī Latvijas Republikas morālās un tiesiskās garantijas attiecībā pret politiski represētajām personām, tomēr neregulēja politiski represētajām personām diagnozes pārskatīšanas jautājumu un izmaiņu veikšanu personas datu apstrādes sistēmās.

11. Saeimas laikā tika pieņemts likums “Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam nepamatoti ievietotajām personām”⁷, kura leģitīmais mērķis saskan ar likumā “Par nelikumīgi represēto personu

³ [Likums “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu”](#)

⁴ [Likums “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem”](#)

⁵ Likuma 9. panta pirmajā daļā noteikts, ka valsts nodrošina politiski represēto personu tiesību atjaunošanu civilo, ekonomisko un sociālo tiesību sfērā atbilstoši likumam. Politiski represētajām personām saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek garantēti atvieglojumi nodokļu un nodevu maksāšanā. Atvieglojumi pensijas piešķiršanā, bezmaksas medicīniskā aprūpe, sociālā rehabilitācija un atvieglojumi sabiedriskā transporta izmantošanā tiek segti no valsts pamatbudžeta kopējiem ienākumiem.

⁶ Likuma 10. pantā paredzēts, ka valsts un pašvaldību institūcijas un to amatpersonas pēc politiski represēto personu, kā arī citu ieinteresēto personu iesniegumu saņemšanas gadā, lai likumā noteiktajā kārtībā tiktu novērstas totalitāro režīmu radīto civilo, ekonomisko un sociālo tiesību ierobežojumu izraisītās sekas, atlīdzināti šo režīmu radītie materiālie zaudējumi, to nodarītais fiziskais un morālais kaitējums.

⁷ [Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940. gada 17. jūnija līdz 1991. gada 21. augustam nepamatoti ievietotajām personām](#)

reabilitāciju”⁸ definēto, proti, atjaunot vēsturisko taisnīgumu un atjaunot to personu godu un cieņu, kuras padomju okupācijas laikā par pretpadomju uzskatiem tika represētas. Minētais likums skaidri noteica mehānismu, kā tiek noņemta diagnoze un secīgi veiktas izmaiņas publiskajos reģistros personām, kuras tika ievietotas psihiatriskajās ārstniecības iestādēs par pretvalstisku darbību **bez tiesas nolēmuma**. Minētajā likumā tika noteikts, ka tas neskar gadījumus, kuros personas ir reabilitējamas atbilstoši likumam “Par nelikumīgi represēto personu reabilitāciju”. 2013.gadā Saeimas un Saeimas komisiju debatēs par likuma “Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam nepamatoti ievietotajām personām” pieņemšanu deputāti vienojās, ka pašām politiski represētajām personām nebūs jāierodas uz medicīnisko ekspertīzi un viņas būs atbrīvotas no maksājuma par ekspertīzes veikšanu⁹.

Tiesībsargs secina, ka likumi “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu”, “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem” neregulē jautājumu, kā politiski represētās personas, kurām ar tiesas spriedumu laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam tika piemēroti medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi un viņas tika ievietotas psihiatriskajā ārstniecības iestādēs, var lūgt diagnozes atcelšanu un izmaiņu veikšanu personas datu apstrādes sistēmās.

---

⁸ [Likumprojekta „Par Latvijas PSR un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs nepamatoti ievietotajām personām”, pirmā lasījuma stenogramma](#)

⁹ [Likumprojekta „Par Latvijas PSR un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs nepamatoti ievietotajām personām”, otrā lasījuma stenogramma](#)

Par normatīvā regulējuma pilnveidošanas nepieciešamību

Vērtējot normatīvā regulējuma pilnveidošanas nepieciešamību personām, kuras bija politiski represētas laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam, un pamatojoties uz tiesas nolēmumu ievietotas psihiatriskajās ārstniecības iestādēs, pirmkārt, būtu jāatzīst – likumdevēja politiskā griba un atbildība ir noteikt, kuras personas ir atzīstamas par politiski represētām, un lemt par statusa piešķiršanu, t.sk. PSRS laikā uzstādīto diagnožu pārskatīšanu, personām, kuras tika ar vai bez sprieduma politiski represētas un ievietotas psihiatriskās ārstniecības iestādēs.

Otrkārt, personu politiskā represēšana automātiski neizslēdza iespēju, ka personām uzstādītā psihiskā saslimšana bija pamatota, tādēļ, tiesībsarga ieskatā, automātiskai diagnozes anulēšanai visām personām, kuras pēc notiesāšanas tika ievietotas psihiatriskajās ārstniecības iestādēs, nav pamats.

Konsultējoties ar psihiatrijas speciālistiem, kuri attiecīgajā jomā darbojas no neatkarības atjaunošanas brīža, tika konstatēts, ka 90.gados nav pastāvējušas personas datu apstrādes sistēmas, kurās tiktu ievadītas personu saslimšanas, tādēļ personas, kuras tika ievietotas Latvijas vai citās PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs netika automātiski ievadītas jaunajās personas datu apstrādes sistēmās, izņemot tos gadījumus, ja personas jau pēc 90.gadiem vērsās medicīnas iestādēs pēc medicīniskās palīdzības. Aptaujātie psihiatri informēja, ka ikviena persona var iegūt informāciju par savu veselības datu apstrādi, autorizējoties E-veselība sistēmā¹⁰, un pārliecināties, vai personai ir noteikta diagnoze, kas ir fiksēta ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā. Ja šādu datu E-veselības sistēmā nav, persona netiek uzskatīta ar konkrētu diagnozi sirgstoša, tādēļ neesošas diagnozes pārskatīšana nav iespējama.

Tiesībsargs savas kompetences ietvaros var sniegt viedokli, vai ir nepieciešama normatīvā regulējuma grozīšana vai papildināšana, ja ir konstatējams pastāvošs tiesību aizskārums, kas ierobežo personai garantētās cilvēktiesības.

Vērtējot [personas A] iesniegumos aktualizēto problēmu, tiesībsarga ieskatā, sistēmiski risinot šo jautājumu, svarīgi būtu iegūt informāciju un konstatēt: * cik personas politiskās vajāšanas rezultātā laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam tika ievietotas psihiatriskajās ārstniecības iestādēs ar tiesas spriedumu, kā arī * vai PSRS laikā uzstādītā diagnoze ir iekļauta ar

---

¹⁰ [Latvijas Republikas E-veselības sistēma](#)

noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā¹¹ un turpina ietekmēt personām garantētās cilvēktiesības, piemēram, ka šāda diagnoze liedz personai konkrētu nodarbošanos, saņemt ieroču nēsāšanas atļauju u.c.

Ja diagnoze ir fiksēta, diagnozes pārskatīšanai un apstrīdēšanai jābūt iespējamai ikvienam, neatkarīgi no tā, vai persona tika ievietota psihiatriskajā ārstniecības iestādē ar vai bez tiesas sprieduma.

Līdz šim Tiesībsarga birojā nav saņemtas **pierādījumos balstītas sūdzības** no politiski represētām personām, kuras ar tiesas nolēmumu tika ievietotas psihiatriskajā ārstniecības iestādēs un viņām PSRS laikā uzstādītā diagnoze ir fiksēta ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā. Tiesībsargs vēlas norādīt, ka arī sarakstē ar [personu A] tiesībsargs nav saņēmis no pieteicēja pierādījumus, ka pieteicējs ir iekļauts ar noteiktām slimībām slimojošu pacientu reģistrā, balstoties uz PSRS laikā uzstādīto diagnozi, kas rada viņam cilvēktiesību ierobežojumus, kā arī viņš ir mēģinājis izmantot likumā "Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam nepamatoti ievietotajām personām" paredzēto diagnozes pārskatīšanas procedūru.

Pētot jautājumu, kā personas valstī var panākt uzstādītās diagnozes pārskatīšanu, jāmin, ka tiesībsarga aptaujātie psihiatri norādīja, ka ikviena persona var lūgt uzstādītās diagnozes pārskatīšanu Ārstniecības likumā noteiktajā kārtībā - indivīdiem būtu jāvēršas personīgi medicīniskajā iestādē, lūdzot sniegt atzinumu, ka personai nav konstatējama tā vai cita diagnoze. Ņemot vērā, ka Nacionālā psihiskās veselības centra arhīvos ir saglabājusies medicīniskā dokumentācija, lai arī ne visa, jo šobrīd daļa jau ir iznīcināta vai nodota Valsts arhīvam, psihiatriskajā ekspertīzē un ar papildus iesniegtiem dokumentiem, ja personām 80ajos gados būtu veikta alternatīva ekspertīze, varētu pārskatīt uzstādītās diagnozes pamatotību. Tomēr tiesībsarga uzmanība tika vērsta uz to, ka šādas ekspertīzes veikšana ir maksas pakalpojums, kura apmaksa gultos uz ekspertīzei pakļauto personu pleciem, un salīdzinājumā ar likumā "Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam nepamatoti ievietotajām personām" minēto grupu, šīm personām būtu jāierodas uz ekspertīzi pašām, kas vienādos un salīdzināmos apstākļos nebūtu taisnīgi.

---

¹¹ Sazinoties ar prokuratūras un SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" pārstāvjiem, tiesībsargs tika informēts, ka statistikas dati šajā jautājumā nav apkopoti un informāciju tiesībsargam nevar sniegt.

Vērtējot, vai šādā gadījumā būtu veicami grozījumi normatīvajā regulējumā, vai tomēr politiski represētās personas varētu izmantot jau pastāvošo regulējumu – likumā “Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam nepamatoti ievietotajām personām” paredzēto procedūru ar vēršanos prokuratūrā, kura pieprasa ekspertīzi valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs", tiesībsarga ieskatā problēmu var risināt divējādi – gan veicot grozījumus likumā “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem”, gan piemērojot analogijas metodi administratīvajā procesā.

Lai arī analogijas metodes piemērošana līdz šim atsevišķām politiski represētajām personām nav bijusi veiksmīga¹², tiesībsargs vēlas norādīt, ka Administratīvā procesa likuma 15.panta divpadsmitajā daļā un 17.panta otrajā daļā noteikts, ka iestāde un tiesa nedrīkst atteikties izlemt jautājumu, pamatojoties uz to, ka šis jautājums nav noregulēts ar likumu vai citu ārējo normatīvo aktu (iestāžu un tiesu juridiskās obstrukcijas aizliegums). Tās nedrīkst atteikties piemērot tiesību normu, pamatojoties uz to, ka šī tiesību norma neparedz piemērošanas mehānismu, ka tas nav pilnīgs vai nav izdoti citi normatīvie akti, kas tuvāk regulētu attiecīgās tiesību normas piemērošanu. Gadījumā, ja iestāde vai tiesa konstatē tiesību sistēmā nepilnību, tā var šo nepilnību novērst, arī lietojot analogijas metodi¹³, tas ir, sistēmiski analizējot līdzīgu gadījumu tiesisko regulējumu un šīs analīzes rezultātā konstatētos tiesību principus piemērot konkrētajā gadījumā.

Atbilstoši tiesību teorijas atziņām analogija pielietojama tad, ja iztulkošanas ceļā noskaidrots, ka attiecīgā tiesību norma neaptver izšķiramo dzīves gadījumu un attiecībā uz šo gadījumu nepastāv normatīvais regulējums. Pielietojot analogiju tiesību tālākveidošanā, pēc iespējas cieši jāsakņojas tiesību sistēmā, un rezultātam jābūt taisnīgam, pārbaudāmam un pamatotam ar pārliecinošiem juridiskiem argumentiem. Turklāt šādā veidā jārada pietiekami vispārīgs tiesību noteikums, ko var

---

¹² <https://ir.lv/2016/09/18/leni-noritosa-sizofrenija/>. Sazinoties ar Latvijas Republikas prokuratūru, tika saņemta informācija, ka 2016.gada 17.augustā Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokurora pienākumu izpildītāja Gita Biezuma atzina, ka prokuratūra nevar piemērot likumā “Par Latvijas un PSRS psihiatriskajās ārstniecības iestādēs laika posmā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1991.gada 21.augustam nepamatoti ievietotajām personām” noteikto procesuālo kārtību, lai noņemt PSRS laikā Ģedertam Melngailim uzstādīto diagnozi. Minēto lēmumu Ģ. Melngailis Administratīvajā tiesā nepārsūdzēja, kas neļauj secināt, kā tiesa izšķirtu šo normu piemērošanas jautājumu, un kāda būtu tiesas lēmuma ietekme uz prokuratūras rīcību līdzīgos gadījumos.

¹³ Ar analogiju saprot vienam vai vairākiem savstarpēji līdzīgiem normas sastāviem (noregulētiem dzīves gadījumiem) paredzēto tiesisko seku attiecināšanu uz tādu tiesiski nozīmīgu dzīves gadījumu, kas nav tieši noregulēts likumā, bet kas ir līdzīgs minētajiem normas sastāviem. Analogijas piemērošana ir pieļaujama ne vien materiālajās, bet arī procesuālajās tiesībās. Ar analogiju nedrīkst pamatot tādu administratīvo aktu, kurš ierobežo adresāta cilvēktiesības.

piemērot citiem gadījumiem. Savukārt, ja tiek konstatēta likuma tiesībpolitiska nepilnība, tās novēršana ir vienīgi likumdevēja kompetencē, jo tā nav uzskatāma par likuma robu¹⁴.

E. Levits rakstā „Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts”, norāda, ka valsts pārvalde nedrīkst likumā ielasīt neparedzētu rīcības brīvību, kas paplašina iestādes kompetenci. Tiesībsarga ieskatā prokuratūra savu kompetenci nepaplašinās, jo jau līdzīgās situācijās prokuratūrai ir deleģēts pieprasīt psihiatrijas ekspertu komisijas rakstveida atzinumu, lai lemtu par lēmuma par personas statusa atjaunošanu vai atteikumu atjaunot personas statusu pilnībā vai tā daļā pieņemšanu un izmaiņu veikšanu personas datu apstrādes sistēmās¹⁵.

Tiesībsargs nesaskata šķērsli analogijas piemērošanai procesuāla rakstura jautājuma noregulēšanā [personas A] iesniegumā norādītajai personu grupai, tādēļ uzskata, ka grozījumu veikšanas likumos “Par nelikumīgi represēto personu rehabilitāciju” vai “Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem” vietā varētu piemērot analogijas metodi, un politiski represētās personas, kurām PSRS laikā uzstādītā diagnoze ir fiksēta personas datu apstrādes sistēmās un ierobežo cilvēktiesības, var vērsties prokuratūrā, kur viņu lūgumu var izskatīt līdzīgā procesuālā kārtībā kā tām personām, kuras tika ievietotas psihiatriskajās ārstniecības iestādēs bez tiesas sprieduma. Papildus jānorāda, ka šāda risinājuma gadījumā prokuratūrai būtu jāpiešķir finansējums atbilstoši provizoriski apstrādājamo pieteikumu skaitam.

Atbildot uz Valsts kancelejas lūgumu izvērtēt jautājumu par morālās kompensācijas piešķiršanas iespējām un pamatotību [personai A] un citām politiski represētām personām, kurām ar tiesas nolēmumu tika piemēroti medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi, tiesībsargs vēlas norādīt, ka minēto jautājumu jāvērtē kopsakarā ar konkrētam indivīdam konstatēto cilvēktiesību ierobežojumu, kas radies PSRS laikā, iespējams, nepamatoti uzstādītās diagnozes dēļ. [Persona A] tiesībsargam līdz šim nav norādījis, kādas cilvēktiesības viņam tika ierobežotas, nenotiekot PSRS laikā uzstādīto diagnozi pēc 1990.gada 4.maija, tādēļ viedokli par kompensācijas piešķiršanu nav iespējams sniegt.

Ar cieņu
tiesībsarga pilnvarojumā
Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas vadītāja

Ineta Piļāne

---

¹⁴ E. Kalniņš. Tiesību tālākveidošana. Juridiskās metodes pamati - E. Meļķiņa zinātniskajā redakcijā, Rīga, 2003, 129.-135. lpp.

¹⁵ [A. Ozoliņš “Lēni noritoša šizofrēnija” // Ir.lv. 18.09.2016.](#)